

Artista i Empresari

5

Equip APdC, 2010

Amb aquesta fitxa volem donar-vos una visió molt ràpida dels **passos que cal seguir per adoptar una forma legal i tirar endavant un projecte a mig i llarg termini**. És un procés complex que requereix temps i, sovint, una bona inversió econòmica. Les dades que aquí recollim són molt genèriques i poden variar si es publiquen noves lleis; així doncs, abans d'iniciar cap tràmit assegureu-vos-en de la vigència. Podeu fer servir el servei d'assessorament de l'APdC o consultar els centres per a emprenedors de Catalunya per rebre més informació i consells.

Quan un artista té un projecte empresarial propi

A Catalunya és freqüent que els artistes gestionin i produeixin les seves creacions i projectes artístics, això els obliga a escollir una forma jurídica que els avaluï com a professionals i els permeti facturar, contractar, rebre subvencions, etc. No s'ha de confondre treballar en un projecte amb molta implicació però a càrrec d'una altra persona, amb formar part del projecte com a impulsor. Quan hom és responsable d'un projecte, s'ha d'encarregar que tot estigui al dia pel que fa a l'àmbit legal i fiscal, si no és així qualsevol sanció o problema recaurà directament en aquest responsable o grup de responsables. La part positiva de ser responsable directe d'un projecte és la llibertat de decisió i, en el cas d'obtenir beneficis, poder gestionar-los com es vulgui. La part negativa són els costos econòmics i el temps requerit per gestionar tots els requisits legals, a més a més, si el projecte és deficitari el responsable ha d'assumir el dèficit amb els seus diners o amb els de l'empresa. És important que quedi clar, sobretot en projectes amb diverses persones implicades, qui en són els responsables i qui són només treballadors. Tot i que la implicació personal en el projecte pot ser la mateixa, la implicació legal és diferent. La llei indica que el responsable del projecte ha de contractar els treballadors donant-los d'alta a la Seguretat Social.* En aquesta fitxa parlem exclusivament dels impulsors dels projectes i donem les idees bàsiques sobre els passos que cal seguir per iniciar una activitat per compte propi.

Quan es vol convertir una idea artística en un projecte laboral el primer pas és estudiar en detall el projecte, la idea: analitzar els avantatges i els inconvenients, el pressupost, el calendari, les necessitats de suport extern, la possibilitat de mantenir el projecte en el temps, la relació adequada entre l'energia invertida i els resultats obtinguts (econòmics, emocionals, de reconeixement, etc.).

Després ve l'elecció de la forma jurídica que l'impulsor, o els impulsors, ha d'adoptar (autònom, societat civil, limitada, anònima...).

Alguns aspectes que cal tenir en compte per decidir la forma jurídica de l'empresa

1. Tipus d'activitat que es durà a terme

L'activitat que duu a terme l'empresa pot condicionar l'elecció de la forma jurídica en aquells casos en què la normativa aplicable estableixi una forma concreta. Normalment les empreses artístiques i culturals (companyies de dansa, productores, gabinets de comunicació...) no tenen cap requisit específic.

2. Nombre de promotors

El nombre de persones que intervenen en l'activitat també pot condicionar l'elecció. Així, quan hi hagi diversos promotors és aconsellable constituir societat.

3. Responsabilitat dels promotors

Aquest és un aspecte important ja que la responsabilitat pot estar limitada al capital aportat (societats anònimes, limitades...) o ser il·limitada i afectar tant el patrimoni empresarial com el personal

(autònom, societat civil i comunitat de béns). Per exemple, si un projecte té pèrdues econòmiques, la societat limitada estarà obligada a pagar tots els diners que tingui, igual que l'autònom, per liquidar els deutes. No obstant això, en el cas de l'autònom es consideren diners el domicili en propietat, el cotxe, els estalvis, etc. I en el cas de la societat, només allò que estigui al seu nom, independentment de si els promotors tenen casa, cotxe o estalvis.

4. Necessitats econòmiques del projecte

En principi, les societats civils són més barates pel que fa a la constitució, ja que no és necessari que s'inscriguin en el Registre Mercantil i, per tant, no han de passar pel notari. A més, no s'exigeix capital inicial mínim. En canvi, la societat limitada, l'anònima, les societats laborals i les cooperatives de treball, exigeixen escriptura notarial i un capital mínim per iniciar l'activitat. No obstant això, aquest desemborsament inicial pot compensar si el que es pretén és limitar la responsabilitat futura a aquest capital i, per tant, protegir el patrimoni personal dels promotors.

5. Aspectes fiscals

La diferència fonamental entre unes societats i les altres es troba en la tributació per mitjà de l'IRPF* (Impost sobre la Renda de les Persones Físiques) en el cas d'autònoms, societats civils i comunitats de béns, o bé per mitjà de l'impost de societats en el cas de les societats limitades, anònimes, laborals i cooperatives. En l'IRPF s'aplica un tipus impositiu progressiu que ascendeix a mesura que els beneficis augmenten; en canvi, en l'impost de societats s'aplica un tipus fix que serà del 30 o 35 %, segons els beneficis obtinguts i el tipus d'empresa. En projectes que preveuen uns ingressos elevats, o que augmenten amb el pas del temps, serà millor pensar en constituir una societat, ja que tot i tenir un tipus fix, a la llarga resulta menys gravant.

→ veure fitxa núm. 4

→ Si sóc treballador per compte d'altri, mirar la fitxa núm. 4

? S.L. 16%
IRPF 15% ?
autònom
IVA S.C.P. 35%
?

Resum de les principals personalitats legals a Espanya

→ persona natural subjecte de dret, que amb nom propi realitza, per mitja d'una empresa, una activitat lucrativa.

Tipologia	Definició / Legislació	Socis	Capital mínim	Responsabilitat	Obligacions fiscals	Règim SS	Òrgans d'Administració
Personalitat física							
Empresari individual (autònom)	Pot ser empresari individual tota persona física que realitzi en nom propi qualsevol tipus d'activitat. <i>Llei 20/2007 d'11 de juliol.</i>	1	No existeix mínim inicial.	Il·limitada (respon amb tots els seus béns, presents i futurs).	Segons el sector, pot tributar en estimació directa normal/ simplificada o en estimació objectiva.	Règim Especial Treballadors Autònoms (RETA).	La pròpia persona.
Societat Civil Privada (SCP) NOTA: es constitueix en document privat, però si s'aporten béns immobles o drets reals s'ha de constituir en escriptura pública.	Dues o més persones s'obliguen a posar en comú diners, béns o indústria, per tal de dividir els beneficis.	2 o més: socis capitalistes (aporten béns i/o diners però no treballen) i socis industrials (aporten treball).	No existeix mínim inicial.	Il·limitada.	Segons el sector.	RETA per als socis industrials.	Administrador (únic, solidaris o mancomunats).
Comunitat de béns (CB)	Associació de persones naturals que són titulars d'un dret o bé en comú que els serveix d'objecte per dur a terme un treball. Cada soci ha d'aportar treball i el capital ha de ser mancomunat. Estan en règim d'atribució de rendes.	2 o més.	No existeix mínim inicial.	Il·limitada.	Segons el sector.	RETA.	Les pròpies persones. És recomanable signar un contracte privat on s'indiqui quina relació mantenen.
Personalitat jurídica – Societats Mercantils							
Societat de responsabilitat limitada (SL)	Societat capitalista de caràcter mercantil amb personalitat jurídica, i capital social dividit en participacions. <i>Llei 2/1995, de 23 de març.</i>	Mínim 1.	3.005,06 € (desemborsat 100% en el moment de la constitució).	Limitada al capital aportat.	Impost de societats.	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Junta general d'accionistes, administrador.
Societat anònima (SA)	Societat mercantil capitalista, en la qual els socis posen recursos en comú per dur a terme una activitat empresarial. El capital social està dividit en accions. <i>RD 1564/1989, de 22 de desembre.</i>	Mínim 1.	60.101,21 € (mínim desemborsat 25% en el moment de la constitució).	Limitada.	Impost de societats.	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Junta general d'accionistes (els vots de cada soci estan relacionats directament amb el nombre d'accions que té), administrador, consell d'administració (si són 2 socis o més).
Societat limitada laboral (SLL)	Societat en la qual la major part del capital social és propietat dels treballadors. <i>Llei 4/1997, de 24 de març.</i>	Mínim 3 socis.	Mínim 3.005,06 € (desemborsat 100% en el moment de la constitució).	Limitada.	Impost de societats.	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Junta general d'accionistes, administrador.
Societat anònima laboral (SAL)	Societat en la qual la major part del capital social és propietat dels treballadors. <i>Llei 4/1997, de 24 de març.</i>	Mínim 3 socis.	Mínim 60.101,21 € (mínim desemborsat 25% en el moment de la constitució).	Limitada.	Impost de societats.	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Junta general d'accionistes, administrador, consell d'administració (si són 2 o més socis).
Societat cooperativa (SCOOP) NOTA: Les comunitats autònomes poden tenir una regulació pròpia.	Llei 27/1999, de 16 de juliol. Legislació a Catalunya: <i>Llei 13/2003, de 13 de juny.</i>	Mínim 3 socis.	Mínim 3.000 € (desemborsat 100% en el moment de la constitució).	Limitada.	Impost de societats del 20 %.	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Assamblea general, consell rector, interventors.
Societat Limitada Nova Empresa (SLNE)	És una variant específica de la SL, simplificada i adaptada a la mida de les petites empreses, per permetre'n la consolidació durant els primers anys. <i>Llei 7/2003 d'1 d'abril.</i>	Màxim 5 socis (només en el moment de la constitució).	Mínim 3.012 € màxim 120.202 € (només aportacions dineràries).	Limitada.	Impost de societats (Hisenda concedeix algunes facilitats).	Règim general o RETA si tenen el control efectiu de la societat.	Junta general d'accionistes i òrgans d'administració (unipersonal o pluripersonal).

→ conjunt de persones físiques que s'uneixen per formar una empresa, que pot tenir un patrimoni propi.

Resum genèric dels passos que cal seguir en iniciar una activitat per compte propi

Tràmits com a treballador autònom

1. Declaració censal i alta a l'IAE (Impost Activitats Econòmiques)
Lloc: Administració d'Hisenda.
Documentació: Fotocòpia del DNI i Declaració Censal, model 036.
Termini: Previ a l'inici de l'activitat o en el termini d'un mes si s'ha presentat la declaració prèvia d'inici d'activitat.
2. Llicència d'obertura i llicència d'obres (en el cas que es compti amb local/espai propi).
Lloc: Ajuntament del municipi.
Documentació: Fotocòpia del DNI, Declaració Censal, model 036, plànols del local, llicència d'obres (si s'escau) i rebut de l'ingrés previ (si s'ha demanat llicència d'obres).
Termini: En iniciar l'activitat.
3. Alta en el Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA)
Lloc: Tresoreria General de la Seguretat Social.
Documentació: Fotocòpia del DNI, Declaració Censal, model 036 (original i còpia), alta RETA, model TA-0521.
Termini: Dins dels 30 dies naturals a partir de l'endemà del començament de l'activitat.
4. Inscripció de l'empresa (només en el cas de contractació de treballadors)
Lloc: Tresoreria General de la Seguretat Social.
Documentació: Fotocòpia del DNI, fotocòpia de l'alta al RETA, model TA-0521, Declaració Censal, model 036 (original i còpia), inscripció de l'empresa, model TA-6, opció de cobertura AT (accidente de trabajo)/EP (enfermedad profesional): INSS (Institut Nacional de la Seguretat Social) o mútua AT/EP.
Termini: Previ a la incorporació dels treballadors.
5. Afiliació i alta dels treballadors
Lloc: Tresoreria General de la Seguretat Social.
Documentació: Fotocòpia de la inscripció de l'empresa, model TA-6, fotocòpia del DNI del treballador, còpia del document d'afiliació o targeta amb el número de la Seguretat Social, alta del treballador, model TA-2.
Termini: Previ a la incorporació del treballador.
6. Comunicació d'obertura del centre de treball
Lloc: Ministeri de Treball i Assumptes Socials.
Documentació: Model oficial per quadruplicat.
Termini: 30 dies des de l'endemà de l'obertura del centre.
7. Sol·licitud i registre del llibre de visites
Lloc: Inspecció de Treball.
Documentació: Llibre de visites homologat.
Termini: En iniciar l'activitat.
8. Assegurança de Responsabilitat Civil (RC)
Lloc: Asseguradora privada.
Termini: En iniciar l'activitat.

APUNT: Per a les comunitats de béns (societats civils privades) els passos són exactament els mateixos, només cal afegir, previ al pas número 1, fer el contracte privat entre les parts i liquidar l'impost de transmissions patrimonials (ITP) i actes jurídics documentats (AJD). Amb l'ITP es liquida un 1 % del capital social aportat, sempre que hi hagi una aportació capital, ja que aquesta no és un requisit indispensable per constituir la societat.

Tràmits per la constitució d'una Societat Mercantil

* Per als tràmits no detallats consultar l'apartat "autònoms"

1. Certificació negativa del nom
Lloc: Registre Mercantil Central.
Documentació: Sol·licitud amb tres possibles noms.
Termini: Previ a l'escriptura.
2. Obertura del compte corrent
Lloc: Entitat bancària.
Documentació: Desemborsament del capital social i certificació bancària del capital desemborsat per cada soci.
Termini: Previ a l'escriptura.
3. Escriptura pública
Lloc: Notari.
Documentació: Certificació negativa del nom, DNI dels socis fundadors, dades de la societat (Estatuts).
Termini: 2 mesos des de l'endemà de la certificació negativa del nom.
no confondre amb els Estatuts d'una Associació
4. Sol·licitud CIF (Codi d'Identificació Fiscal)
Lloc: Hisenda.
Documentació: Original i còpia simple de l'escriptura de constitució i els DNI dels socis fundadors.
5. ITP i AJD
Lloc: Economia i Finances de cada CCAA.
Documentació: Original i còpia de l'escriptura de constitució, còpia del CIF, liquidació ITP i AJD, model 600.
Termini: 30 dies hàbils des de l'endemà de l'atorgament de l'escriptura (en el cas de les SLNE, es concedeix un ajornament d'1 any des de la constitució).
6. Inscripció en el Registre Mercantil
Lloc: Registre Mercantil (en el cas de SLNE es duu a terme en un termini màxim de 24 hores).
Documentació: Còpia de la liquidació ITP i AJD, model 600, còpia simple de les escriptures de constitució, còpia del DNI de l'administrador/s i còpia del CIF.
Termini: El mes següent a l'atorgament de l'escriptura.
7. Declaració censal: sol·licitud del CIF definitiu i l'alta a l'IAE
Lloc: Administració d'Hisenda.
Documentació: Original i còpia de l'escriptura de constitució, original del CIF provisional, Declaració Censal, model 036.
Termini: Previ a l'inici de l'activitat.
8. Llicència d'obertura i llicència d'obres
9. Assegurança de Responsabilitat Civil (RC)
10. Legalització de Llibres
Lloc: Registre Mercantil.
Documentació: Llibre de socis (SL), llibre d'actes.
Termini: En iniciar l'activitat.
11. Alta en el Règim Especial de Treballadors Autònoms (RETA)
12. Inscripció de l'empresa (només en el cas de contractació de treballadors)
13. Afiliació i alta dels treballadors
14. Comunicació d'obertura del centre de treball
15. Sol·licitud i registre del llibre de visites

APUNT: Les cooperatives i societats laborals gaudeixen d'una sèrie de beneficis fiscals. Per exemple, les cooperatives paguen d'IS un 20 %. No obstant això, dels beneficis generats tenen l'obligació de destinar-ne una bona part a les reserves legals (% segons els beneficis).

Obligacions una vegada donats d'alta

Persones físiques

Obligacions laborals

- Ingrés de la quota del règim d'autònoms de la Seguretat Social.
- Ingrés de les cotitzacions dels treballadors a la Seguretat Social.

Obligacions fiscals

Amb caràcter genèric, els treballadors autònoms estan obligats a presentar declaracions trimestrals d'IVA i IRPF.

Règims d'IRPF: Cal diferenciar entre l'estimació directa normal (volum d'operacions superior a 600.000 € anuals), l'estimació directa simplificada (volum d'operacions inferior a 600.000 € anuals) i l'estimació objectiva o els mòduls (certes professions enumerades anualment per Hisenda).

Alguns tipus de liquidacions d'IRPF:

- IRPF dels treballadors i professionals.
- IRPF del lloguer (si s'escau).
- Resum/declaració d'operacions intracomunitàries (si s'escau).
- Declaració anual d'operacions a terceres persones superiors a 3.005,06 €.

Règims d'IVA: General (d'aplicació quan no escaigui aplicar-ne cap dels especials), simplificat (per exemple, per a l'agricultura) i de recàrrec d'equivalència (per exemple, per als comerciants al detall).

Terminis de les liquidacions d'IVA/IRPF

Trimestrals:

- Primer trimestre: de l'1 al 20 d'abril.
- Segon trimestre: de l'1 al 20 de juliol.
- Tercer trimestre: de l'1 al 20 d'octubre.
- Quart trimestre: de l'1 al 20 de gener d'IRPF, fins el 30 de gener d'IVA.

Resums anuals:

- IVA de l'1 al 30 de gener.
- IRPF fins al maig/juny.

Persones jurídiques

Obligacions laborals

- Ingrés de la quota del règim d'autònoms de la Seguretat Social.
- Ingrés de les cotitzacions dels treballadors a la Seguretat Social.

Obligacions fiscals

No es regeixen per l'IRPF, sinó per l'Impost de Societats. També paguen l'IVA.

Terminis de les obligacions

- Impost de societats: fins el 25 de juliol.
- Acta d'aprovació dels comptes (en junta general): el 31 de març com a molt tard.
- Registre de legalització dels llibres de balanços: cooperatives fins el 30 de juny i la resta de societats fins el 30 d'abril.
- Dipòsit de comptes anuals amb memòria (béns, augment del capital, amortització...): cooperatives fins el 31 d'agost i la resta de societats mercantils fins el 31 de juliol.

Més informació a Internet

www.gencat.cat/treball/inicia
www.tarragonaempren.com
www.xim.cat
www.ceeilleida.com
www.barcelonanetactiva.com
www.emprededorxxi.es

Lectures recomanades

Bermejo, Manuel, *Crea tu propia empresa estrategias para su puesta en marcha y superviviencia*, McGraw-Hill D. L., Madrid, 2003.

González Domínguez, Francisco José. *Creación de empresas: guía del emprendedor*, Pirámide, Madrid, 2006.

Guía Laboral del Ministerio de Trabajo e Inmigración, www.mtas.es (s'actualitza cada any).

Assessorament a l'APdC

Assessorament puntual bàsic a càrrec del personal de l'APdC. Servei gratuït per als socis de l'APdC. Sol·licita'l a www.dansacat.org/serveis/2/assessorament/.

Assessorament especialitzat extern a càrrec de Blasco & Sellarés. 12h anuals gratuïtes per als socis de l'APdC. Sol·licita'l al 93 487 2842.

NOTA: Sovint, per a determinats projectes culturals i/o artístics, les fórmules empresarials són poc eficaces i no reflecteixen les necessitats reals. Per això ens trobem amb projectes que han adoptat la figura d'una associació sense ànim de lucre per poder legalitzar la feina. Trobareu més informació sobre les associacions a la fitxa núm. 6

Amb el suport de:

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

Associació de Professionals de la Dansa de Catalunya

- > www.dansacat.org > info@dansacat.org
- > T +34 93 268 24 73 > Fax +34 93 268 06 80
- > Via Laietana, 52 entl. 7 > 08003 Barcelona